

Kaikkia pelaajia tarvitaan!

Järjestöjen huoli avun heikosta saatavuudesta

1.11.2022

Kristian Wahlbeck

Johtava asiantuntija, MIELI Suomen Mielenterveys ry
Tutkimusprofessori, THL

mieli

Järjestöt ovat ihmisten äänitorvi

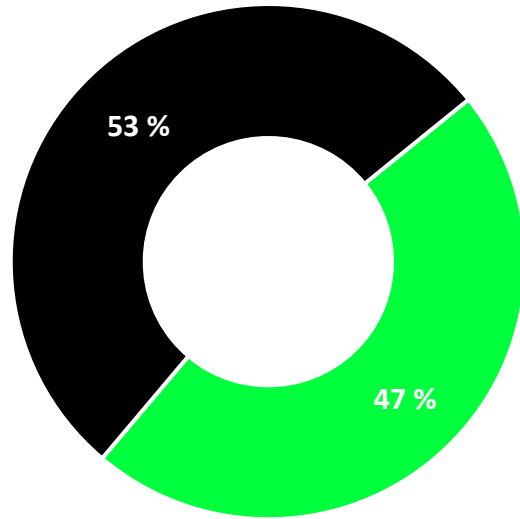
- Suomalaiset ovat tyytymättömiä psykoterapian saatavuuteen
- Nykyjärjestelmä on eriarvoistava. Monet ryhmät on suljettu Kelan psykoterapiakuntoutuksen ulkopuolelle. Omavastuuosuuden takia (keskimäärin 35-40 euroa/käynti) se on monen pienituloisen ulottumattomissa.
- 53 000:n kansalaisen allekirjoittama aloite terapiatakuusta jätettiin eduskunnalle syyskuussa 2019.
- Sote-järjestöt tukevat lyhyen psykoterapeuttisen hoidon siirtämistä hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle –yksikanavainen rahoitus tukee yhdenvertaisuutta ja lisää hoidon saatavuutta.
- Mielen terveystalvelujen osuus kuntien terveydenhuollon menoista on ollut laskeva – siksi tarvitaan terapiatakuuta.

MIELI ry:n
Kriisipuhelimeen tuli
2021 yli 309 500 soittoa.

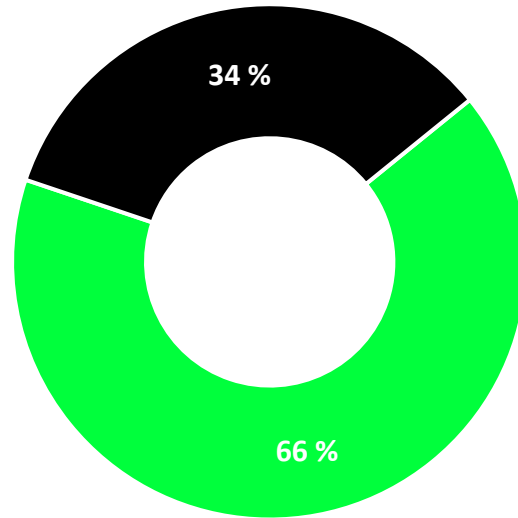
Tämä soittomäärä ylittyi
2022 jo lokakuun
puolivälissä.

Työkyvyttömyyseläkkeet 2020 (ETK)

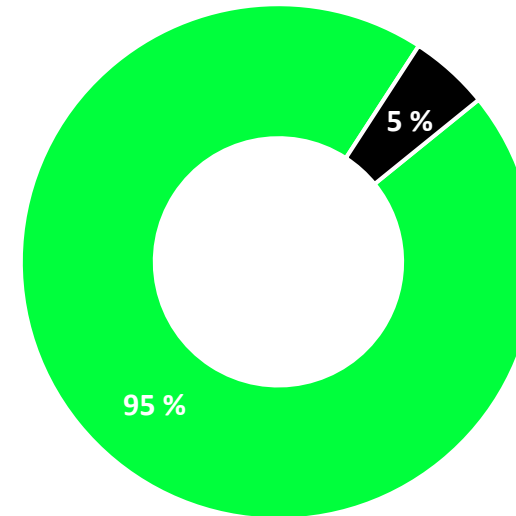
■ Muut ■ Mielenterveys

Sairauspäivärahopäivät 2020 (Kela)

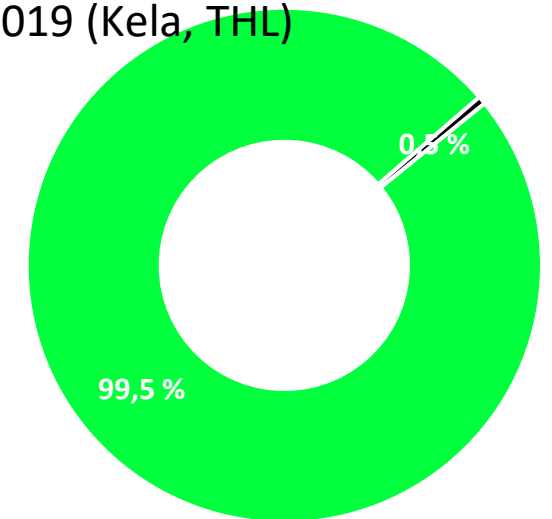
■ Muut ■ Mielenterveys

Terveydenhuollon käyttömenot 2019 (THL)

■ Muut ■ Mielenterveys

Psykoterapian osuus käyttömenoista 2019 (Kela, THL)

■ Muut ■ Psykoterapia

Kansalaisaloite terapiatakuusta

- Perusterveydenhuollon on järjestettävä mielenterveyden häiriön tarpeelliseksi todettu psykoterapia tai muu psykososiaalinen hoito neljän viikon sisällä siitä, kun hoidon tarve on arvioitu
- Terapiatakuu kattaisi enintään 20 sote-keskuksen järjestämää käyntiä
- Eduskunnan sote-valiokunta esitti 27.10. kansalaisaloitteen hylkäämistä, mutta edellyttää, että hallitus selvittää erilaisten psykososiaalisten menetelmien ja lyhytpsykoterapian määritelmien täsmentämistarpeet, arvioi näiden hoitomuotojen käyttöä ja toteutusta sekä tarvittaessa ryhtyy toimenpiteisiin näiden hoitomuotojen saatavuuden turvaamiseksi.

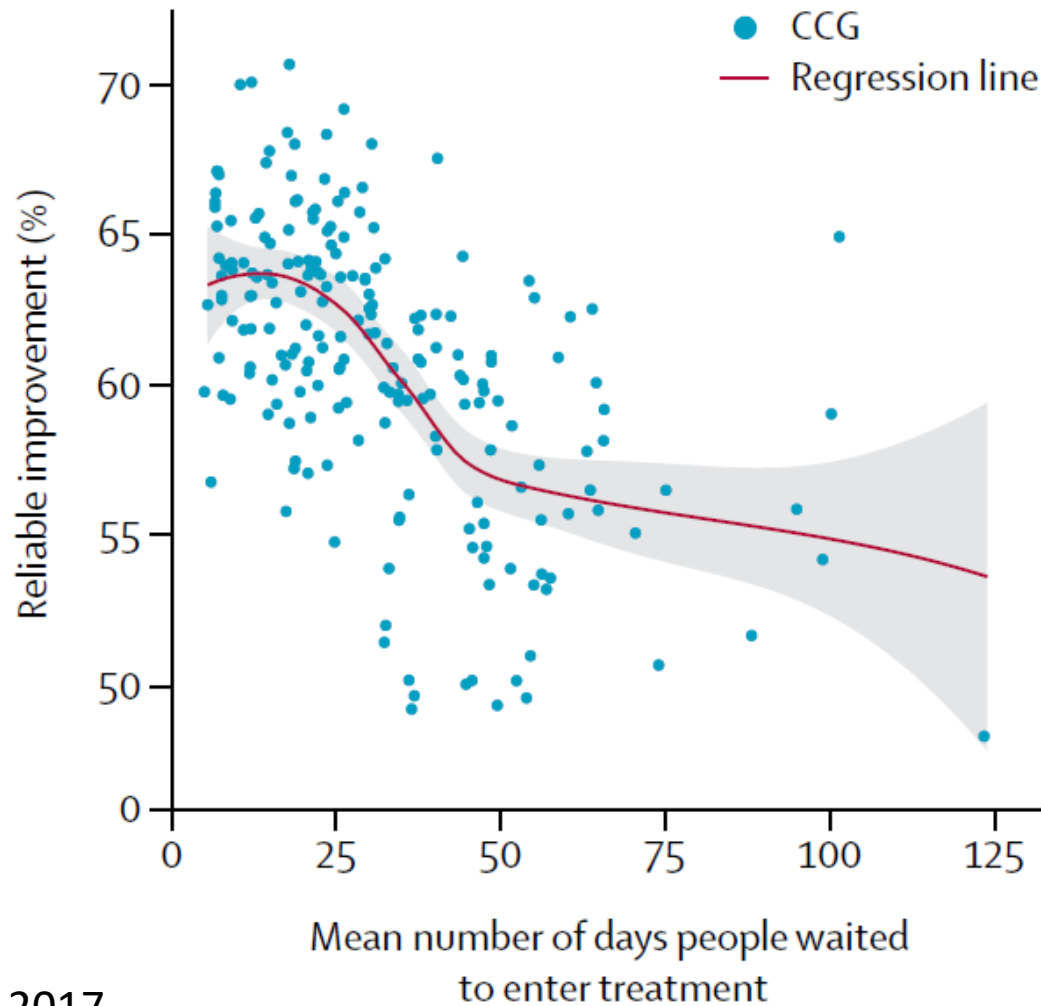
**Porrastettujen hoitojen ja
menetelmäkoulutettujen
ammattilaisten käytöllä
edellytykset kansallisen
terapiatakuulle ovat olemassa**

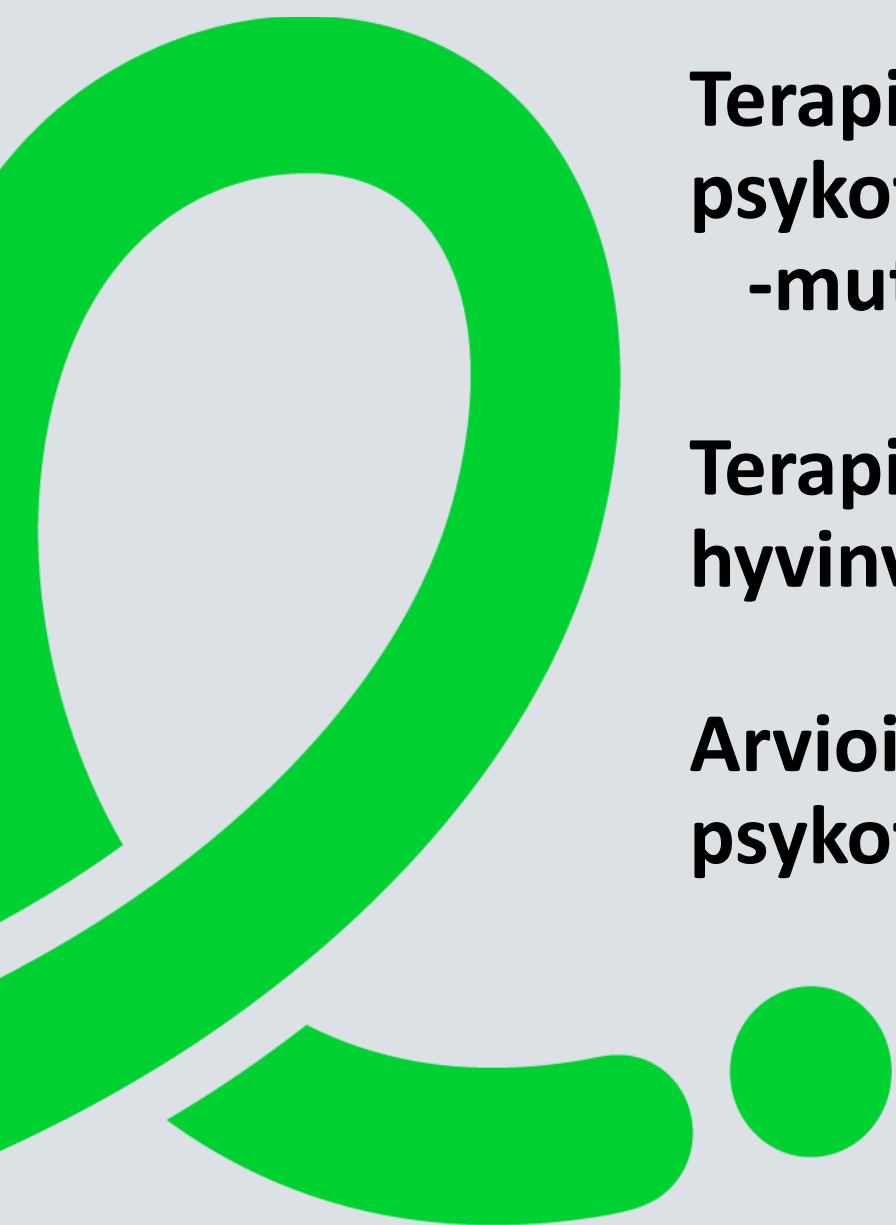
Yksittäiset kunnat (esim. Helsinki, Tampere)
ottavat käyttöön terapiatakuuta 2023.

Ulkomaiset kokemukset terapiatakuista

- **Norjassa** on vuodesta 2012 kehitetty lähetteetön hoitomalli (Rask Psykisk Helsehjelp) masennus- ja ahdistuspotilaille. Potilaat voivat hakeutua suoraan lyhytpsykoterapiaan (KKT) ilman yleislääkärin lähetettä. Hoitoon on tullut päästä 48 tunnin sisällä. Satunnaistetussa arvioinnissa (n=681) mallin todettiin olevan vaikuttavampi kuin tavanomainen hoito perusterveydenhuollossa (Knapstad et al, 2020)
- **Tanskassa** yleislääkärin läheteellä oikeus korkeintaan 12+12 käyntiin, 18-24 -vuotiaille maksuton
- **Englannissa** kansallinen IAPT-ohjelma (Immediate Access to Psychotherapy) on ollut toiminnassa vuodesta 2008. Noin 2 % väestöstä saa vuosittain yleislääkäriltä lähetteen lyhytpsykoterapiaan. Valikoimassa on useita näyttöön perustuvia psykoterapiamenetelmiä (KKT, IPT, lyhyt psykodynaaminen). Noin 50 % hoidon aloittaneista saa merkittävän hyödyn, ja noin 6 % siirtyy etuuksista työelämään. Meta-analyysissä IAPT:llä on osoitettu vahva vaikutus sekä masennus- että ahdistusoireiluun (Wakefield et al, Br J Psychol 2021)
- **Ranskassa** on vuodesta 2018 ollut terapiatakuu käytössä kolmella piloottialueella. Yleislääkärin läheteellä asiakkaalla on oikeus 10+10 korvattavaan psykologikäyntiin. (Gandré et al, Health Policy 2019)

Jonottaminen psykoterapiaan on yhteydessä heikempään tulokseen

**Terapiatakuu ei korvaa
psykoterapiakuntoutusta
-mutta vähentää sen tarvetta**

**Terapiatakuun lisäkustannus
hyvinvointialueille: n. 30 miljoonaa**

**Arvioitu säästö Kelan
psykoterapiakuntoutuksessa: >50 miljoonaa**

mieli

Kiitos!

kristian.wahlbeck@mieli.fi